

Perheasioiden sovittelu

Sovinnollisuutta riitojen ratkaisuun

Perheasioiden sovittelu on avioliittolaissa säädetty erityinen sosiaalipalvelu, joka on käytettävissä silloin kun perheessä esiintyy ristiriitoja. Perheasioiden sovittelua on kehitetty erityisesti vanhempien erotilanteisiin, joissa lasten asioista sopiminen saattaa tuottaa erimielisyyksiä ja kiistoja. Sovittelijat tarjoavat apua ja tukea tilanteissa, joissa vanhempien omat keskusteluyritykset ovat johtaneet umpikujaan tai joissa keskusteluyhteys on katkennut. Perheasioiden sovitteluun voi hakeutua myös eron jälkeen esimerkiksi lapsen ja vanhemman tapaamisiin liittyvissä ristiriidoissa.

Perheasioiden sovittelu on lakisäätöinen palvelu, jonka järjestämiseen kunnat ovat velvoitettuja. Perheasioiden sovittelussa käytettävät toimintamallit vaihtelevat kunnittain, mutta useimmiten kyse on lyhytkestoisesta prosessista, jossa vanhemmat ja sovittelijat tapaavat muutamia kertoja ja pyrkivät löytämään perheelle soveltuvia ratkaisuja uudessa elämäntilanteessa. Sovittelijoiden erityinen tehtävä on kiinnittää huomiota siihen, että lapsen suhteet kumpaankin vanhempaan säilyvät ja että lapsen arki saadaan sujumaan.

Perheasioiden sovittelu on maksutonta. Palvelua voi kysyä oman kunnan perhe- ja sosiaalipalveluista.

Lapsi hyötyy suuresti siitä, jos hänen vanhempansa jatkavat yhteistyötään vanhempina keskinäisistä ristiriidoistaan ja parisuhteen päättymisestä huolimatta.

Fasper-projekti oli Suomen Sovittelufoorumin tutkimus- ja kehittämishanke vuosina 2009 – 2014. Hankkeessa tutkittiin fasilitatiivisen perhesovittelun mahdollisuuksia erokonfliktien käsittelyssä sekä kehitettiin uusia toimintatapoja perheiden erotilanteisiin ja lasten asioita koskevien sopimusten tekemiseen. Saatujen kokemusten perusteella kehitettiin myös malli perheasioiden sovittelijoiden kouluttamiseen.

Lataa linkistä ilmainen verkkoversio Fasper-hankkeen pohjalta tehdystä raportista [Perheasioiden sovittelun uudet tuulet.pdf](#)

Katso THL:n [esittelyvideo](#).

Suomen Asianajajaliiton sovintomenettely perheoikeudellisissa asioissa

Suomen Asianajajaliitto on kouluttanut asianajajia sovittelijoiksi perheoikeudellisissa riita-asioissa. Asianajajaliiton sovintomenettelyssä voidaan sovittaa esimerkiksi lasten huoltoa, asumista, elatusta ja tapaamisoikeutta koskevia asioita sekä puolisoitten tai lasten vanhempien välisiä omaisuuden ositukseen tai jakamiseen liittyviä riitoja avio- tai avoeron yhteydessä.

Sovittelijaksi nimetään puolueeton ja riippumaton asianajaja, jonka tehtävänä on auttaa osapuolia pääsemään sopimukseen sovittelun kohteena olevasta asiasta. Osapuolet voivat itse valita

sovittelijan tai pyytää Suomen Asianajajaliiton sovintomenettelylautakuntaa nimeämään perheoikeudellisiin asioihin koulutetun sovittelijan.

Suomen Asianajajaliiton sovintomenettelyn voi käynnistää nopeasti ja palvelu on saatavilla eri puolilla Suomea. Sovintomenettelyssä perheen ristiriidat voidaan ratkaista kokonaisuutena ottaen huomioon lasten asemaan ja omaisuuteen liittyvät kysymykset. Sovittelijana toimivat asianajajat ovat perehtyneitä lapsioikeuden lisäksi perheen taloudellisiin ja omaisuusasioihin sekä sopimusten laadintaan.

Sovintomenettelyssä osapuolet voivat käyttää myös omaa asianajajaa avustajanaan. Osapuolet maksavat sovittelijan palkkion puoliksi.

www.asianajajaliitto.fi/sovintomenettely

Huoltoriitojen sovittelu tuomioistuimissa

Huoltoriidan tuomioistuinsovittelu on vaihtoehto oikeudenkäynnille. Se on tarkoitettu erityisesti sovittelupalveluksi silloin, kun vanhemmille muissa eropalveluissa tarjottu apu on osoittautunut riittämättömäksi.

Sovittelussa voidaan käsitellä lapsen huoltoa, asumista, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevia vanhempien erimielisyyksiä. Lisäksi sovittelussa voidaan ratkaista monia sellaisia lapsen arkeen liittyviä kysymyksiä, joita ei voida käsitellä oikeudenkäynnissä. Sovittelun tavoitteena on saada aikaan lapsen edun mukainen, kestävä sopimus vanhempien välille.

Sovittelijana toimii perheasioihin perehtynyt tuomari, jota avustaa vanhemmuuden ja lapsen kehityksen asiantuntija, yleensä psykologi tai sosiaalityöntekijä. Sovittelu on vapaamuotoista ja keskustelevaa. Sovittelija voi vahvistaa sovittelussa tehdyn sopimuksen. Vahvistettu sopimus rinnastuu tuomioistuimen päätökseen ja on täytäntöönpanokelpoinen.

Sovittelua voi hakea lapsen asuinpaikan käräjäoikeudelle toimitettavalla vapaamuotoisella hakemuksella. Osapuolet voivat ilmoittaa halunsa sovitteluun myös oikeudenkäynnin ollessa jo vireillä. Jos asia siirretään sovitteluun, oikeudenkäynti keskeytetään odottamaan sovittelun päättymistä.

Vanhemmat voivat käyttää sovittelussa tukena lakimiesavustajaa, jonka palkkioista he vastaavat itse. Tuomioistuinsovitteluun voi saada myös valtion varoista maksettavaa oikeusapua avustajan palkkioihin.

Lisätietoja saa käräjäoikeuksista, asianajotoimistoista, oikeusaputoimistoista ja oikeusministeriöstä.

Oikeus.fi: esitteet/asiantuntija-avusteinenhuoltoriitojensovittelu

Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden täytäntöönpanosovittelu

Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden täytäntöönpanosta annetun lain mukaan tuomioistuin voi määrätä sovittelijan, kun huollon tai tapaamisoikeuden täytäntöönpanosta on tehty hakemus tuomioistuimelle. Sovittelijana toimii tavallisesti lasten psykologiaan perehtynyt psykologi tai lastensuojeluun perehtynyt sosiaalityöntekijä.

Sovittelua käytetään tilanteissa, joissa esimerkiksi toinen vanhemmista ei noudata lapsen tapaamisesta annettuja määräyksiä. Sovittelun tarkoituksena on edistää lapsen vanhempien tai muiden asianosaisten yhteistoimintaa lapsen hyvinvoinnin toteuttamiseksi. Sovittelijan järjestää neuvottelun lapsen vanhempien kesken ja keskustelee henkilökohtaisesti lapsen kanssa.

Sovittelijan tehtävänä on myös laatia sovittelusta kertomus tuomioistuimelle. Jos sovittelu ei ole johtanut vanhempien välillä sopimukseen, antaa tuomioistuin asiassa ratkaisun mm. sovittelijan kertomuksen perusteella. Tämä sovittelumuoto on käytettävissä ainoastaan käräjäoikeudelle tehtävästä ns. täytäntöönpanohakemuksesta.